

SÖDERBYBLADET

Nr 10 Årgång 14 december 2014 2014 ISSN 1459-8493

Ansvarig utgivare: Södra Vallgrund Byaråd r.f.

SOMMARÖHALLEN

Sommaröhallen stänger alltså onsdagen 17.12 (det blev fel datum i förra tidningen). Ännu många dagar kvar av julhandel!

Ett damhandskpar hittades efter öppningsdagen i Sommaröhallen. Om du har tappat dina, kan du fråga efter dem i kassan.

I förra veckan kom närmare hundra böcker i nyskick skrivna av finlandssvenska författare till antikvariatet. De sätts fram så fort de fått en prislapp. Hör av dig till denna tidnings redaktion om du är intresserad av att se de oprissatta böckerna redan nu, så försöker vi fixa en privat rundtur i "lagret".

Åsa Jinder i Södra Vallgrund

Åsa Jinder-konsert "I julens tid" hålls 17.12.2014 i UF lokalen i Södra Vallgrund från kl 19.00. Biljettpris: 20 € + exp.avg. 2 €/biljett från StudioTicket (vid dörren 25 €). Sång och Nyckelharpa: Åsa Jinder. Piano: Thomas Enroth.

I oktober gav hon ut sin nya cd som heter Tröst och den har hon producerat med den finlandssvenska musikern Thomas Enroth. Under spelningen kommer hon att bjuda på sånger från sin nya cd men också julsånger på nyckelharpa.

Kaffe med dopp säljs av UF:s styrelsemedlemmar i pausen. Ta med en näve med tillräckligt stora eurosantaler, så får du njuta förutom av musiken även av nybakat. I pausen har man också möjlighet att träffa artisterna och köpa cd:n.

Efterlyses

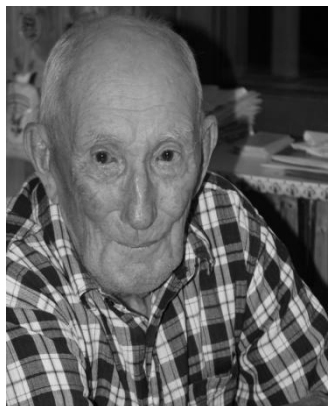
Glassvagn söker skydd för vintern. Gammal lada eller dyl går bra. Höjd 2,40m, längd 4,5m och bredd 2,50m. Tel 050-3421823 eller 06-3527887 Vuokko Palomaa

Elstolpar

Undrar vem som har lånat 2 elstolpar 6-8m långa på Holmväg där vägbelysningen slutar (Bulleråsvägen). Vänligen returnera till samma plats. God Jul önskar Johan Anderson 050-5631669

Gustas back

Vi sitter på "Gustas back" i Sigvald och Regina Håkans kök över en kopp kaffe. Ute faller mörkret och de första snöflingorna. Sigvald är 92 år och Regina är 88 år. De är varandras motsatser, Sigvald bullrig och Regina timid.

Regina tidigare Sundback är född på "Gustas back" och har hållit ett vakande öga över Sommarösund hela sitt liv. Dessutom har hon kardat, spunnit, stickat, virkat, vävt och broderat. Någon form av stickning har alltid varit på gång.

Det började med att lärarinnan Marta Berg lånade en rundsticka åt Regina. Reginas mamma rev upp en gammal röd tröja,

garnet tvättades och lades tillsammans med en hemspunnen grå tråd. Den då sjuåriga flickan stickade sin första tröja, melerad i rött och grått.

Regina har stickat 16 Vallgrundskofter. Presidentens fru Eeva Ahtisaari har köpt en av dem. I dag sticker hon "kroka sockan" och virkar hattar enligt en förlaga från Malesien. "Handarbete tillkommer både i glädje och sorg."

Sigvald, "Ljungaris Sigvald" föddes i Panike. Från grannhuset hade några årtionden tidigare en viss Johan Österlund utvandrat. Han ändrade sitt namn till John Austen och blev borgmästare i Zimbabwe (Rhodesia), Afrika. Men det är en helt annan historia.

Sigvald för ordet och vi andra lyssnar. Hans tankar går som för Fänrik Ståhl till flydda tider. Tider som dagens internet- och Facebookgeneration inte förstår och inte heller är intresserad av.

Sigvald gifte sig med Regina och flyttade till Södra Vallgrund. Han blev fiskare och säljägare. Största delen av sin verksamma tid som fiskare tillbringade han på Jusan, en liten holme utanför Rönnskärs- och Storskärsarpelagerna.

Tillsammans med sina två bröder Erik och Evert fiskade han lax och sik i 28 år. Fiskesäsongen varade från början av maj tills isen lade sig på hösten, ibland närmare jul. Livet på Jusan var hårt. När stormen rasade eller när det var menföre kunde isoleringen bli långvarig. Inga kommunikationsmedel fanns och provianten tog slut. En gång överlevde bröderna höstisoleringen på Jusan tack vare gammal potatis som hade kastats ut mellan stenarna på våren.

Under vintermånaderna fiskade Sigvald lake under isen. Periodvis tillsammans med Leander Ståhl, "Saxis Leander". På 1950- och 1960-talet underlättades lakfisket i och med att hemgjorda motorkälkar togs i bruk. En morgon vaknade Sigvald av ett förskräckligt oljud från Sommarösund. Leander hade tillverkat en maskindrivna isbörskopplad

till motorkälken och utförde testborrningar! En innovation som märkbart underlättade vinterfisket.

Sigvald drog ut i "fäälän" totalt 12 gånger. En jaktresa pågick normalt från första veckan i mars till juni. Strapatserna var många. En gång räddades männen av ett flygplan som sett deras SOS skrivet i snön.

Trots ett hårt och långt liv finns pojkhumorn kvar i gubben. Håll därför tillgodo med en "Sigvald-special":

I hembyn bodde Juss och Alma. De var fästfolk och Alma ville prompt gifta sig. Sent omsider skaffade Juss en ring och bokade tid hos prästen i Replot. Bröllopsdagen kom men Juss och Alma hade en ko som skulle skötas på morgonen innan de skulle ge sig av till Replot. Därför tog Juss först på sig söndagsvadmalbyxorna och stoppade ringen i fickan. Vardagsvadmalbyxorna drog han utanpå och gick till fähuset. Det blev bråttom och Juss glömde ta av sig vardagsvadmalbyxorna.

Väl framme i prästgården gick vigselakten snabbt och smidigt och slutligen skulle ringen träs på Almas finger och prästen sa: "Ta fram den!" Juss trevade i byxfickan men fann ingen ring. Då kom han på att ringen fanns i söndagsvadmalbyxorna innanför och drog ner gylfen på vardagsvadmalbyxorna varpå prästen förskräckt utropade: "Nej inte den! Inte här! Först när ni kommit hem!"

Nedtecknat i november 2014

Sune och Kristina Back

Handla-Lina "Ji e mått så fo e va"

Anonyma människoöden, fördolda för efterföljande generationer. Öden som rymmer både sorg och smärta men förhoppningsvis kryddade med stunder av hopp och glädje.

Anna Karolina Vestergård (1876-1932) bodde ensam och ogift i sin stuga nere i Viken nedan om "Abramas". Karolina som var hemma från "handlaris" bytte emellertid efternamn från Vestergård till

Vik när hon flyttade hemifrån men benämningen "Handla-Lina" bar hon ändå med sig livet ut.

På backen norr om "Abramas" bodde lotsen Stefanus Haga (1875-1961) med hustru och så småningom sex barn. Den nyfödda flickan Aina dog emellertid i september 1910 liksom hustrun Mathilda två månader efter dotterns bortgång.

Stefanus, liksom många andra lotsar, avgick i protest året därpå när lotsverket förryskades och arbetade därefter en tid som byggnadsarbetare i Vasa.

Detta blev en prövningens tid för Stefanus och kanske av den anledningen kom han att söka tröst hos Lina nere i viken.

Besöken gjordes så diskreta som möjligt när han i skydd av "Abramas rian" gjorde sina besök hos Lina. Men då, liksom nu, fanns det nyfikna ögonpar som intresserade sig för vad Stefanus hade för sig, så trots diskretionen var hans friarfärder tidigt kartlagda av nyhetsmedierna i byn. Eller var det måhända Lina själv som anförtrott sina hemligheter för någon förtrogen?

Men hur hemligt det än gick till så blev den nakna sanningen uppenbar när det stod klart för Lina att hon var havande. Stefanus hade väl knappast närt några allvarligare planer med Lina, han hade ju vid denna tidpunkt sina fem halv vuxna barn att ta hand om och framtiden var mycket oviss.

Lina i sin tur förväntade sig dock ett ömt giftermålsanbud av Stefanus, men när han inte gjorde någon antydning därom kände hon på sig att det var hon som fick ta initiativet innan graviditeten blev alltför uppenbar.

När Stefanus så en kväll kröp ner under den av Lina uppvärmda fällen var det dags för Lina att berätta den kalla sanningen och vad hon förväntade sig av honom i form av ansvar och ömhet.

Nyheten kom överraskande för Stefanus, men efter en stund sade han pliktskyldigt

- Ja ji e så så måst vi ju gift oss tå.

Lina som hade förväntat sig en smula empati och ömhet, ilsknade till inför hans kallsinniga konstaterande och röt till

- Ji e mått så fo e va, varefter hon visade ut Stefanus.

Uttrycket "ji e mått så fo e va sa handla Lina" levde kvar ännu under min ungdomstid.

Den 20.8.1913 födde Lina ett flickebarn som hon gav namnet Sylvi. Lina hade det inte så fett, men av kon fick hon mjölk och av ullen från fåren stickade hon värmande plagg åt sin lilla flicka som hon vårdade med stor omsorg. Man kan ju anta att hon erhållit en viss utlösning av sin bror Anders för den jordbruksmark som han tog hand om.

Men Sylvi var inte stark nog och året därpå dog den unga flickan till stor sorg för den otröstliga Lina.

Stefanus drabbades återigen av dödsfall när såväl Olivia som Jenny gick bort 1916 och Sylvia som dog 1914 var ju förvisso även ett barn till Stefanus och därmed hade han fått fem dödsfall och en förlorad arbetsplats under en sexårsperiod.

Men han erbjöds nu jobb som kommunalhemsföreståndare i sin hemort Pörtom och den 1.7.1917 flyttade han dit med sina tre återstående barn.

År 1917 testamenterade Karl och Johanna Östergård sitt torp åt Hulda varför hon återvände som fosterdotter till Södra Vallgrund och 1949 återförenades de två systrarna på "Lenas back" där de tillbringade återstoden av sina liv. Vendla dog 1989 86 år gammal och Hulda avled 1994 i en ålder av 93 år.

Lina kunde inte förtränga sin stora sorg och veckan efter begravningen bad hon gravgravaren om hjälp att få gräva upp graven så att hon kunde få återse sin lilla flicka. Men mannen avvisade naturligtvis hennes ovanliga önskemål och Lina fick återvända hem med sin lilla flicka kvar i den kalla jorden.

Följande vecka anförtrodde Lina sig för "Svarvar-Fia" om sin stora längtan att få återse sin lilla flicka. Kunde inte Fia hjälpa henne att gräva upp graven? Fia var bestämt avvisande men efter enträgna böner gick Fia med på att tillfredsställa Linas makabra önskemål.

Det var en sen kväll som de två kvinnorna spände för svarvaris märren och åkte iväg den långa vägen till begravningsplatsen. Utrustade med var sin spade påbörjade de genast sitt tunga arbete. Kvällen var sen och ingen annan människa störde dem i deras arbete. För små barn grävdes inte särdeles djupa gravar och efter en stunds grävande stötte spadarna mot den lilla kistan och kvinnorna lyfte den varsamt upp på kanten av gropen. Lina skruvade upp locket på kistan och med tårarna droppande på den lilla borstade hon varsamt bort litet sand från hennes ansikte. Men det lugn och den frid som inramade det lilla flickansiktet gjorde att Lina återfick sin sinnesfrid och var beredd att åter en gång ta farväl av den lilla. Kvinnorna skyfflade ingen graven och under den sena hemfärden kände Lina en förunderlig frid i sitt inre.

Denna händelse utspelade sig när krigsmolnen hopade sig över Europa. Svarvar Fia och hennes man Karl-Gustav hade nyligen övertagit Holmlund hemman i Södra Vallgrund. Säljaren Johan (Johannes) "Hannes" Holmlund (1874) fick sitt levbörd från det ryska tullverket och efter försäljningen köpte han en gård i Brändö. Hannes tyckte sig behöva en livskamrat som kunde se efter gården när han var ute på sina uppdrag med tullbåten tillsammans med sin tjänstekamrat Anders Johan Westergård ("Handlar Ant"). Att Anders var bror till Lina gjorde kanske sitt till att hon äntligen fick den man som hon så länge längtat efter.

Efter giftermålet 8 oktober 1918 flyttade Lina med sin ko till Brändö och såg förhoppningsfullt på framtiden som äktad maka.

Lina var möjligen av den praktiska typen för när hon kokade mat gjorde hon i sådan mängd att det gick att värma flera

dagar efteråt. Hannes hade ju sett fram mot nykokt mat de dagar han var hemma, under arbetspassen med båten var det ju alltid litet si och så med den saken. Men Lina öste följande dag ur den gryta som Hannes redan fått nog av och hade förmodligen förväntat sig litet bättre marktjänst av sin äkta maka. Missnöjet med Lina som livskamrat ändade så småningom i skilsmässa och Lina satt återigen ensam i Viken.

Men när en släkting till Lina var på besök från Amerika följde Lina med på återfärden över Atlanten och lyckades även få ett arbete, men efter en kort tid fick hon hemlängtan och återvände hem. Lina företog ytterligare en resa till Amerika innan hon fann för gott att stanna i hemlandet. År 1932 efter en längre tids sjukdom fick Lina äntligen göra den resa som hon så länge längtat efter. Resan att få träffa sin dotter Sylvi.

L-o Berg

Antikvariatet

Utdelning från antikvariatet blev den här gången enligt följande: Bokägarna får dela på 315 euro, medan läsaktiviteter för skoleleverna kan ordnas för 610 euro. Allt som allt såldes 612 böcker (och tidningar) under julen 2013 och sommaren 2014. Året innan såldes 592 stycken.

I ovisshet...

Det var dans på hotellet. Efter ett tag säger Berit till sin kavaljer

- Jag dansar tango, vad dansar du?

<http://www.kulan.net/rhistoria.html>

Södra Vallgrund kom i centrum vid självständighetstal i högstadiet

Smickrande nog blev jag i slutet av 2014 tillfrågad att hålla tal på högstadielevernas självständighetsfest i Smedsby. Först efteråt slog det mig att man kunde bevara det för eftervärlden via den här tidningen. Sak samma egentligen vilken tid på året det kommer. Att hålla tonåringar på alerten är en utmaning. Så jag tänkte att det får inte bli för tråkigt. Valde därför en lokal koppling. Närmare

bestämt "söderbyns" koppling till då Finland blev självständigt. Det där har jag skrivit om förr, så det är säkert gammal skåpmat för många. Antingen helt eller delvis. Men om inte annat kan det kanske vara roligt för er att veta att Södra Vallgrund blev uppmärksammat på det här viset?

Andra byar har sin koppling till händelserna; en koppling som förstås är lika mycket värd. Men det är sånt som jag inte känner till. För att lätta upp det hela lite grann lade jag dels in två högstadieelever från Södra Vallgrund (Anderson och Schauman) i talet, dels två lärare (Karvonen och Nygård) som jag känner i den skola där talet hölls. Den kusin som omnämns är Christer Stolpe. Byskolan är inte samma byggnad som idag, eftersom den är byggd i början av 1920-talet. Om jag är rätt informerad fanns den gamla skolan på ungefär samma ställe, men närmare vägen. Men det där torde ni som läser det här veta bättre.

Så över till själva talet. Läs den som orkar:

"Hej allihopa. Det är några år sedan jag senast var här. Jag är född och uppvuxen i Hemstrand. Eftersom jag bodde nära kommungränsen valde jag att gå i gymnasiet här i Korsholm. Idag bor jag i Storviken, så ni förstår att jag har rört på mig väldigt mycket här i livet.

Mina rötter har jag delvis ute i "skären". Närmare bestämt då i Södra Vallgrund. Det är också den kopplingen som kommer att stå i fokus för mitt framträdande. Om någon har undrat varför Alexandra Anderson på årskurs 8 är så himla sympatisk så beror det helt enkelt på att hon är nära släkt med mig.

Till självständighetsfirandet hör en del högtidligheter och pompa och ståt. Ett lands självständighet är ingen självklarhet. Så det är värt att fira.

Att våra ledande politiker den 6:e december för 97 år sedan förklarade landet fritt från ryssen innebar inte per automatik att vi var fria. Några veckor

senare kom vi ett steg närmare. Kring nyår åkte en grupp på tre av våra politiker till S:t Petersburg och fick grönt ljus av Lenin.

Det här handlade mest om att Lenin hade annat att tänka på än bråkiga finländare. Han hade ett par månader tidigare störtat regeringen. Tidigare på året hade man sett slutet på hundratals år av tsardöme. Men ryssarna var illa ute i första världskriget och skulle komma att kasta in handduken mot tyskarna bara en kort tid senare.

Men det är förstas inte enbart ledande politiker som kan ta åt sig äran av ett lands självständighet. Det måste finnas massor av människor på gräsrotsnivå som också är villiga att dra sitt strå till stacken.

Den här berättelsen handlar om en av dem. Absolut ingen superhjärte. Utan kort och gott en av de tusentals människor som rycktes med i tidens anda. Närmare bestämt handlar det här om min farfar. En man som jag aldrig fick träffa, då han dog 17 år före jag föddes. Det har sina sidor att vara yngsta barnet till en som dessutom var yngre än sina egna syskon.

Alltnog. Tiotusentals ryska soldater fanns kvar i Finland i början av 1918. Dessutom fanns en spänning i luften då socialistiska styrkor bildade röda garden och deras politiska meningsmotståndare bildade vita sådana.

Sånt här kan kanske verka lite rörigt för människor i er ålder. Men faktum är att det också är många äldre som inte begriper något av det här.

I slutet av januari 1918 hände det otroliga; det bröt ut ett inbördeskrig i Finland. De röda styrkorna ville att Finland skulle byggas upp på samma sätt som borta i Ryssland. Det här gänget tog över makten i Helsingfors och kontrollerade rätt omgående industristäderna i söder.

I Österbotten fick de vita garderna order om att jaga ut de ryska soldater som fanns i olika byar och städer. Eftersom det

inte fanns vare sig Facebook eller mobiltelefoner kunde sånt här ta sig dråpliga uttryck.

Då beskedet kom till Södra Vallgrund var man inte helt övertygad om att det hela stämde. Jag vet inte orsaken. Kanske det var någon från Norra Vallgrund som kom med budet och dom trodde att han bara ville bråka? Det vet jag ingenting om. Det är bara min spekulaton.

Så min farfar och en kompis red för säkerhets skull över isen till Jungsund för att fråga om det stämde. Då det visade sig vara sant blev det bråttom tillbaka. Då man var tillbaka i byn var det mitt i natten. För att få fart på folk ringde man i brandklockan. Då folk kom rusande för att se var det brann förklarade man att det var fråga om annat. Nu skulle ryssarna ut ur landet en gång för alla, var det tänkt.

Ett mindre antal ryska soldater var inkvarterade i byskolan. Man kom överens om att tre personer med samma vackra efternamn som mig skulle gå in för att be dem att ge sig självmant. Då jag hörde om det här inbillade jag mig förstås att släkten Stolpe tydligen var respekterade personer. I själva verket handlade det om att farfar och hans kusiner var de enda i byn som kunde finska – och man visste att någon av ryssarna också kunde det.

Det här löpte relativt smidigt utan skottlossning. Några äldre gubbar fick bli kvar och vakta de avväpnade ryssarna. Resten sökte sig över isen, mot Gerbyhället till.

Värre var det nämligen inne i Vasa där strider bröt ut mellan ryssarna och de vita styrkor som i det nya Finland hade utsetts till regeringstrupper. Nu bar det av över isen in mot stan. Då pojkarna från Södra Vallgrund anlände till Brändö hade ryssarna redan kastat in handduken. "Skäriborna" fick i uppgift att övervaka att ryssarna kom till en plats inne i stan där man samlade ihop dem. Det här gick nu inte helt smärtfritt. Visade sig att en del damer på orten hade ihop det med de ryska soldaterna.

Att det handlade om Finlands officiella regeringsstyrkor som var i farten var ingen tröst då pojkvännen fördes bort. I stället spottade man på dem och skrek "saatanan lapatossut". Allt enligt min farfars anteckningar. Det där med folkilska finskor har tydligen alltid varit något man helst borde hålla sig undan. Till de här damernas försvar skall sägas att det här med den självständighet som vi nu firar var något helt nytt och inget som man kanske riktigt förstod sig på just då. Man såg saken ur annan synvinkel.

Så småningom skickades killarna från skärgården vidare, inåt landet. Borta i S:t Michel hade vita styrkor från Jakobstad drivit ut rödgardisterna därifrån. Nu fick dom förstärkning. Så vem vet, kanske min farfar och någon av Keijo Karvonens släktingar har stridit sida vid sida borta i Savolax? Fast Keijos släkt var kanske på den röda sidan. Vad vet jag om det?

Är allt det här då en legend som går från generation till generation i vår släkt? Tyvärr är det raka motsatsen. Fram till sommaren 2013 var det faktiskt ingen som kände till det här. Inte en enda. Men då släktgården en bit från sjöbevakningsstationen i Södra Vallgrund skulle grundrenoveras hitta' min kusin ett bortgömt skrin med bland annat farfars medalj från inbördeskriget 1918 plus hans utförliga minnesanteckningar.

Man kan fråga sig varför han inte berättade sånt här för sina barn som i sin tur kunde ha fört informationen vidare till kommande generationer. Men de som varit med om krig vill förstås inte alltid diskutera sånt här efteråt.

Det närmaste jag själv kommit ett krig var då jag tvingades lyssna på Mats Nygårds snarkningar under ett antal månader i Dragsvik. Jag är själv intresserad av händelserna kring vår självständighet. Men eftersom farfar var lots så trodde jag att han redan därför inte deltog i striderna. Jag tänkte att såna inte var med i inbördeskriget utan behövdes ute vid kusten ifall det skulle komma frivilliga till hjälpen västerifrån.

Så långt om farfar. Nu skulle jag i princip kunna berätta lite om hans bror. Den saken är ännu mer spännande. Han hörde till en grupp på 2.000 man som blev utbildad av tyska armén för att komma tillbaka och bilda grunden i en folkarmé mot ryssarna. Vi talar här om den så kallade Jägarrörelsen; en rörelse som inte hade något med jakt att göra. Men väl framme i Tyskland placerades finländarna i den 27:e Kungliga Preussiska Jägarbataljonen. En framtida folkarmé var det tänkt. Men i själva verket var det ju i första hand de röda som man hamnade kriga mot då man sedan återvände i februari 1918.

Brodern Ernst dog tyvärr i Tyskland i maj 1917 och har fått en egen hjältegrav en bit från Hamburgs flygfält. Att jag har snokat redan på var han är begravd och har åkt dit och lagt ner blommor vid hans gravsten där är en av de saker som jag är nöjd över i mitt liv.

En annan sak jag är stolt över är förstås att Isak Schauman på 7F spelade rollen som mig då Södra Vallgrunds lågstadieskola hade en teaterpjäs på julfesten för ett år sedan. Duktig var han, dessutom.

Men det där med han som dog i Tyskland är en så pass speciell historia att vi tar det en annan gång. Vi skall inte ta allt spännande på samma gång. Det börjar bli dags att tacka för mig medan ni ännu är vakna. Ni skall ha en bra och givande självständighetsdag. Men kom framför allt ihåg att det är något vi har därför att det finns människor som har offrat livet för att vi skall kunna fira den."

Claus Stolpe

Läst och lånat från nätet

Att läsa roliga historier tycker väl de flesta om. Stavfel och syftningsfel kan bli hur tokiga som helst.

Stavfel finns i de flesta reklamblad, till exempel sålde ett företag "raivaussaha" (röjsåg) som en rövsåg. Ganska nära, men ändå långt ifrån. En annan gång blev "pohjoinen pallopuolisko" (norra

halvklotet) lustigt nog "norska bollhalvan". En matvarubutik sålde "får gottlet", "fårsoptkött" och "kurka" billigt.

I en annan butik fick man köpa "Frödinge djupfrost kakka" för 6 euro och nio cent. Jag tror inte det var någon rusning vid den frysen precis. På en maskin man pantar flaskor i kunde flaskpantaren läsa "Ur funktion, lagas på måndag. Tack för ditt förstånd" På bensinstation kan du medan du tankar läsa "stanna motorn för påtylling".

Även anvisningar i trafiken kan bli tokiga. Skylten "Ei koske linja-autoja ja takseja" blev "Gäller ej bussar och taxar". Ibland gäller det att tolka ovanliga anvisningar rätt: "När det står "please wait" är det bara att köra in i tvätthallen." Eller parkeringsanvisningen "Röd biljett gäller endast eller ibland under några storhelger samt under tis-sept (Den här skylten lär finnas på Götgatan i Stockholm). Jag rekommenderar parkering någon annanstans om du skall dit...

Annat roligt denna årstid är att klä julgranen. Här får ni tips på hur ni gör egna julgransdekorationer.

Granprydnad i kristyr

Kristyrsmet:

3 dl florsocker

1 äggvita

1/2 dl citronsaft eller ättiksprit

Dekoration:

Silverkulor

Bokmärken

Bitar av sidenband till hängen

Strössel

Vispa socker, äggvita och saft/ättiksprit till en tjock blank smet. Använd elvisp. Häll smeten i en plastficka och klipp ett litet hål i ena hörnet. Spritsa ut valfria former på en klädd bakplåt. Låt torka i rumstemperatur minst ett dygn.

Vänd efter halva tiden och låt baksidan torka. Sedan kan du klistra fast bokmärken, hängen och måla dina alster för att till sist hänga upp ditt verk i granen. *Källor: diverse internetsidor med tema skämt, pyssel, jul.*

Så håller julens blommor bäst!

Julstjärnan är egentligen en flera meter hög buske som förädlats till vacker krukväxt. Den tål inte kyla, så förpacka den noga innan du tar hem dem från affären. Den trivs ljusst, men inte för varmt, för då kan den tappa bladen. Håll jorden fuktig med ljummet vatten.

Julros finns med både enkla och dubbla blommor. Den vill stå ljusst, men inte i direkt solljus. Håll jorden jämnt fuktig. Ställ rosen svalt under natten, så varar blomningen längre. Julrosen är perenn så du kan plantera ut den i trädgården efter blomning.

Amaryllis finns både som krukväxt och snittblomma. Placera ljusst och soligt, men inte i direkt solljus under blomningen. Innan stänglarna kommit upp bör du vattna växten sparsamt, öka därefter försiktigt. För mycket vattning gör stänglarna långa och rangliga.

Tulpan i kruka kan stå var som helst i rummet, men inte i direkt solljus. Ställ gärna svalt nattetid för längre blomning. Vattna när jorden känns torr, men inte direkt på löken.

Hyacint kan köpas både som krukväxt och snittblomma. En del doftar intensivt och andra nästan inte alls. Titta efter doftkoden svag, medel eller fyllig! De vita doftar minst. Hyacinter vill stå ljusst, men inte i direkt solljus, och gärna svalt nattetid för att förlänga blomningstiden. Vattna din hyacint i kruka sparsamt men regelbundet så jorden inte torkar ut.

Läst i Allers Julmagasin

Följande nummer

Hej alla föreningsaktiva! I nästa nummer kan vi börja marknadsföra årsmötena som hålls i byn. Hör av er så fort ni bestämt när ert hålls, så får vi se i vilket nummer er annons passar bäst.

Byarådets arkiv kan förresten ta emot mera dokument, antingen färdigt sorterade eller osorterade. Fler arkivarbetare ryms också med i studiecirkeln som genomförs tillsammans med SFV Bildning. Forskare är också välkomna.

Insändare, annonser, gratulationer och dylikt emottages gärna till varje nummer, lämna in din text i affären i lådan som dyker upp så småningom i farstun eller lämna in till Sommaröhallen. Epost och brev i postlådan går också bra. Epostadressen ser du i faktarutan.

Julhälsningar

Tomten vid Granösund önskar alla en fridfull jul och ett gott nytt år!

Replot skärgårds hembygdsförening rf

Södra Vallgrund Byaråd r.f. önskar

alla medlemmar, bybor och

Söderbybladetläsare

en God Jul

och

ett Gott Nytt År 2015.

Min julhälsning till dig lånar jag av Siv Andersson:

Jag önskar att du får
en riktigt härlig jul
med både stillsam frid
och sådant som känns kul.

Att där finns lugn och ro
så du kan slappna av,
att du är fri från måsten
och alla sorters krav.

Att du får riktigt njuta
av det du gillar bäst,
att du får vara nära
just dem du älskar mest.

Att julen som nu stundar
kan firas som du vill,
att du får allt du önskar
och gärna mer därtill...

SÖDERBYBLADET

Södra Vallgrund Byaråd r.f.

Monika Nissander

e-post: [soderbybladet\(a\)outlook.com](mailto:soderbybladet(a)outlook.com)
www.korsholmsskargard.fi > föreningar och
samfälligheter > Södra Vallgrund Byaråd r.f.

Material till nästa tidning får inlämnas nästa år!